

PRAHA
BRATISLAVA
MOSKVA

Bulletin

BBH, advokátní kancelář, s.r.o.

Leden 2016

Nový zákon o spotřebitelském úvěru

Základní přehled právní úpravy

PRAHA

BBH advokátní kancelář s.r.o.
Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1
www.bbh.cz

BRATISLAVA

BBH advokátska kancelária s.r.o.
Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava
www.bbh.sk

MOSKVA

BBH Legal LLC
Trekhpudniy pereulok, 9, bld.1, Business Center "Na Trekhpudnom"
123001, Moskva, www.bbh.ru

Obsah

1. Shrnutí	2
2. Působnost ZOS a subjekty oprávněné poskytovat spotřebitelské úvěry	2
3. Oprávnění k poskytování spotřebitelských úvěrů 3	
4. Požadavky na výkon činnosti poskytovatele spotřebitelských úvěrů	3
5. Smlouvy o poskytování spotřebitelských úvěrů a pravidla jednání nebankovního poskytovatele... 4	
6. Zprostředkování spotřebitelských úvěrů	5
7. Závěr.....	6

1. Shrnutí

Dne 22. prosince 2015 byl Poslanecké sněmovně doručen vládní návrh zákona o spotřebitelském úvěru připravený Ministerstvem financí (dále jen „**ZOS**“) nahrazující předchozí zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „**ZSÚ**“).

ZOS transponuje do českého právního řádu směrnici č. 2014/17/EU o smlouvách o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení (dále jen „**MCD**“) a dále zahrnuje transpozici směrnice č. 2008/48/ES o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady č. 87/102/EHS a ustanovení směrnice č. 2011/90/EU ze dne 14. listopadu 2011, kterou se mění část II přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES, kterou se stanoví dodatečné předpoklady pro výpočet roční procentní sazby nákladů.

Cílem ZOS je vytvořit jednotný právní rámec pro poskytovatele a zprostředkovatele spotřebitelských úvěrů na jedné straně a spotřebiteli na straně druhé. ZOS stanoví podmínky vstupu do sektoru poskytování a zprostředkování spotřebitelských úvěrů včetně náležitostí smluv o poskytování spotřebitelských úvěrů. ZOS tak bude mít zásadní dopad na celý sektor poskytování spotřebitelských úvěrů.¹

¹ Dle údajů z Ministerstva průmyslu a obchodu mělo k 31. prosinci 2014 přes 57 tisíc subjektů ohlášenou vázanou živnost „poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“.

2. Působnost ZOS a subjekty oprávněné poskytovat spotřebitelské úvěry

Spotřebitelský úvěr je dle ZOS vymezen velmi široce - představuje jakýkoliv způsob přenechání peněz spotřebiteli včetně odkladu platby. ZOS upravuje tři základní typy spotřebitelských úvěrů, a to spotřebitelské úvěry jiné než na bydlení, jejichž poskytování již bylo upraveno stávající právní úpravou ZSÚ (úvěry na spotřebu), vázané spotřebitelské úvěry (úvěry sjednané výhradně k financování koupě určitého zboží) a nově regulované spotřebitelské úvěry na bydlení, které jsou v ZOS upraveny v rámci transpozice směrnice MCD.

Spotřebitelským úvěrem na bydlení se rozumí úvěr určený na nákup, výstavbu nebo úpravu nemovitosti, úvěr ze stavebního spoření a jakýkoliv úvěr poskytnutý spotřebiteli zajištěný nemovitostí.

Spotřebitelské úvěry bude moci podle ZOS poskytovat banka či zahraniční banka či zahraniční finanční instituce, spořitelni a úvěrní družstvo, platební instituce či zahraniční platební instituce, poskytovatel platebních služeb malého rozsahu či instituce elektronických peněz a zahraniční instituce elektronických peněz či vydavatel elektronických peněz, a to na základě zvláštních zákonů, které činnost těchto subjektů upravují. Nově bude v ZOS upraven režim nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů². Finanční instituce i nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů budou povinni poskytovat spotřebitelské úvěry na základě jednotných podmínek podle ZOS.

Základní přehled jednotlivých oblastí upravených ZOS včetně základních informací o požadavcích na činnost jednotlivých subjektů oprávněných poskytovat či zprostředkovávat poskytování spotřebitelských úvěrů se zaměřením na nebankovní poskytovatele spotřebitelských úvěrů je uveden níže.

² V případě nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů se může jednat např. o úvěrové společnosti, leasingové společnosti, neretailové faktoringové a forfaitingové společnosti či o nebankovní poskytovatele hypoték.

3. Oprávnění k poskytování spotřebitelských úvěrů

Doposud platilo, že poskytovatel nebankovních spotřebitelských úvěrů mohl svoji činnost vykonávat na základě živnostenského listu a při výkonu své činnosti podléhal pouze dohledu České obchodní inspekce.

ZOS stanoví, že poskytování spotřebitelských úvěrů bude možné pouze na základě oprávnění, které poskytovatel nebankovních spotřebitelských úvěrů obdrží od České národní banky (dále jen „**ČNB**“), která bude nad činností nebankovních poskytovatelů zároveň vykonávat i dohled.

Žádost o oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru se bude podávat elektronicky. Vedle obecných náležitostí žádosti (např. identifikační údaje žadatele) bude obsahovat též údaje o splnění podmínek pro činnost nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ZOS. ČNB v případě kladného posouzení žádosti žadatele zapíše do registru nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, rozhodnutí v tomto případě nebude vyhotovovat a žadatele o zapsání do registru bude pouze informovat.

Ohledně údajů uvedených v registru nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů vedených ČNB bude platit presumpce správnosti a registr bude veřejnosti dálkově přístupný. ČNB bude povinna na základě žádosti poskytnout každému elektronický výpis z registru nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů.

Oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru bude udělováno s platností 5 let, přičemž na základě zaplacení správního poplatku bude možné žádat o jeho prodloužení, a to vždy o dalších 60 měsících.

4. Požadavky na výkon činnosti poskytovatele spotřebitelských úvěrů

Odborné a všeobecné požadavky

Poskytovatel spotřebitelských úvěrů bude povinen prokázat získání všeobecných znalostí a odborných znalostí. Všeobecné znalosti se budou prokazovat vysvědčením o maturitní

zkoušce nebo dokladem o dosažení vyššího vzdělání.

Odborné znalosti bude poskytovatel spotřebitelských úvěrů prokazovat získáním osvědčení o vykonání odborné zkoušky, kterou bude provádět akreditovaná osoba. Akreditovanou osobou se bude moci na základě podané žádosti k výkonu této činnosti stát každá osoba, která splní podmínky pro výkon činnosti akreditované osoby podle ZOS. Samotná odborná zkouška se bude provádět na základě souboru otázek připravených ČNB společně s Ministerstvem financí a jejím zaměřením má být ověření znalostí a dovedností pro poskytování spotřebitelských úvěrů. Navrhovaná úprava dále stanovuje, že odbornou zkoušku bude možné vykonat i písemně.

Kapitálové požadavky u nebankovních poskytovatelů

Nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů budou povinni zajistit, aby jejich počáteční kapitál činil alespoň 20 mil. Kč, přičemž poskytovatel spotřebitelských úvěrů bude povinen průběžně udržovat základní kapitál ve výši odpovídající alespoň 5 % objemu dosud nesplacených úvěrů vykázaných ke konci předchozího kalendářního roku. Kapitál nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru zároveň nesmí nikdy klesnout pod uvedenou minimální výši.

Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru bude dále povinen ve lhůtě do 31. března každého roku předkládat ČNB výkaz činnosti zahrnující rozvahu, výkaz zisků a ztrát, objem úvěrů poskytnutých za uplynulý kalendářní rok a objem pohledávek po splatnosti delších než 3 měsíce vyplývajících z poskytnutých úvěrů. Podrobnosti informačních povinností stanoví vyhláškou ČNB.

Požadavky na výkon činnosti

ZOS stanovuje, že nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů budou povinni stanovit postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů. Zejména:

- (i) řádné administrativní a účetní postupy;
- (ii) pravidla odměňování pracovníků, která nesmí motivovat k neplnění povinností podle ZOS, naopak mají podporovat dodržování

PRAHA

BBH advokátní kancelář s.r.o.
Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1
www.bbh.cz

BRATISLAVA

BBH advokátska kancelária s.r.o.
Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava
www.bbh.sk

MOSKVA

BBH Legal LLC
Trehprudnyy pereulok, 9, bld.1, Business Center "Na Trehprudnom"
123001, Moskva, www.bbh.ru

pravidel jednání a např. nesmí pracovníkům umožnit získat odměnu na základě počtu schválených žádostí o spotřebitelský úvěr;

(iii) pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele;

(iv) pravidla a postupy pro přijetí a ocenění předmětu zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení;

(v) pravidla dodržování povinností souvisejících s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu;

(vi) průběžnou kontrolu dodržování povinností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru plynoucích ze ZOS a z jiných právních předpisů;

(vii) pravidla pro vyřizování stížností a reklamací spotřebitelů;

(viii) pravidla jednání se spotřebiteli, kteří jsou v prodlení;

(ix) pravidla pro vymáhání pohledávek;

(x) pravidla vnitřní a vnější komunikace;

(xi) kontrolní a bezpečnostní opatření při zpracování a evidenci informací; a

(xii) pravidla kontroly činnosti osob, jejichž prostřednictvím nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytuje spotřebitelský úvěr, přičemž tato pravidla nesmí tyto osoby motivovat k neplnění povinností podle ZOS.

Pro banky a ostatní licencované osoby oprávněné poskytovat spotřebitelské úvěry stanoví ZOS požadavek na zavedení příslušných postupů k řádnému poskytování spotřebitelských úvěrů zejm. pravidla odměňování, hodnocení úvěruschopnosti, hodnocení zajištění a postupu vůči dlužníkům v prodlení.

5. Smlouvy o poskytování spotřebitelských úvěrů a pravidla jednání nebankovního poskytovatele

Společně pro poskytovatele spotřebitelských úvěrů a jejich zprostředkovatele ZOS stanovuje, že tyto osoby budou mít povinnost jednat čestně a transparentně a zohledňovat

práva a zájmy spotřebitelů. Osoby poskytující či zprostředkovávající spotřebitelské úvěry budou povinny jednat tak, aby z jejich jednání bylo patrné, že se jedná o poskytovatele spotřebitelských úvěrů, jejich zprostředkovatele či o vázané zástupce.

Pravidla jednání upravují způsob komunikace se spotřebiteli, požadavky na uchování dokumentů a záznamů z komunikace se spotřebiteli, zákaz pobídek či informační povinnosti vůči spotřebitelům.

Poskytovatel spotřebitelských úvěrů bude povinen zajistit, aby obsah komunikace se spotřebiteli byl podán jasným, výstižným a zřetelným způsobem a nezastíral, nezlehčoval nebo nezamlčoval důležité skutečnosti, informace nebo upozornění. Zejména nepoužíval formulace, které mohou u spotřebitele vyvolávat klamně očekávání týkající se dostupnosti spotřebitelského úvěru a výše jeho nákladů. Poskytovatel bude v této souvislosti povinen poskytnout spotřebiteli řadu předsmulvních informací. Další informace bude povinen poskytnout po uzavření smlouvy se spotřebitelem.

Smlouva o spotřebitelském úvěru bude vyžadovat písemnou formu. ZOS pro smluvní informace stanoví řadu požadavků. Mj. informace o druhu a podmínkách poskytovaného úvěru, údaje o poskytovateli, podmínky splacení úvěru, podmínky přečerpání úvěru apod., a to vše jasným, výstižným a zřetelným způsobem.

Poskytovatel, resp. zprostředkovatel bude povinen poskytnout spotřebiteli jedno vyhotovení smlouvy v písemné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat neprodleně po uzavření této smlouvy, přičemž spotřebitel bude oprávněn od smlouvy o spotřebitelském úvěru odstoupit ve lhůtě 14 dnů, a to i bez udání důvodu.

Ke splacení nebo zajištění spotřebitelského úvěru dále nebude možné použít směnku nebo šek, přičemž toto pravidlo se nepoužije v případě spotřebitelských úvěrů na bydlení, které bude možné podle ZOS zajistit zástavním právem nebo směnkou nikoliv na řad, kterou bude věřitel povinen spotřebiteli vrátit neprodleně po zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení.

PRAHA

BBH advokátní kancelář s.r.o.
Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1
www.bbh.cz

BRATISLAVA

BBH advokátska kancelária s.r.o.
Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava
www.bbh.sk

MOSKVA

BBH Legal LLC
Trehprudnyy pereulok, 9, bld.1, Business Center "Na Trehprudnom"
123001, Moskva, www.bbh.ru

Zajištění spotřebitelského úvěru nesmí být k okamžiku uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky. Výslovně je stanoveno, že při oceňování předmětu zajištění spotřebitelského úvěru na bydlení se má postupovat podle zákona upravujícího oceňování majetku. Takovéto ocenění předmětu zajištění musí být nestranné a objektivní a musí být zaznamenáno v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči informací.

ZOS stanovuje, že při poskytování spotřebitelského úvěru prostřednictvím hlasové telefonní komunikace, textové nebo multimediální zprávy nelze pro přístup ke službám použít telefonní číslo s vyšší než běžnou cenou a je zakázáno vázat uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru na uzavření smlouvy, ve které se sjednává doplňková služba, pokud není možno uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru bez uzavření smlouvy o doplňkové službě. V případě, že je uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru podmíněno uzavřením pojistné smlouvy, nesmí poskytovatel spotřebitelského úvěru omezovat spotřebitele při výběru pojistitele.

ZOS výslovně stanovuje, že spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovémto případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroků a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen splatit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

6. Zprostředkování spotřebitelských úvěrů

ZOS stanovuje čtyři typy osob oprávněných zprostředkovávat spotřebitelský úvěr - samostatný zprostředkovatel, vázaný zástupce, zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru a zahraniční zprostředkovatel.

Samostatný zprostředkovatel

Samostatným zprostředkovatelem je osoba oprávněná zprostředkovávat spotřebitelský úvěr na základě oprávnění k činnosti udělené ČNB. Žádost o udělení oprávnění k této činnosti bude možné podat pouze elektronicky, a pokud ČNB žadateli vyhoví, zprostředkovatele zapíše do seznamu ČNB a

neprodleně jej o zápisu informuje. Samostatný zprostředkovatel bude oprávněn zprostředkovávat poskytování spotřebitelských úvěrů na základě smlouvy uzavřené v písemné formě s jednou nebo více osobami oprávněnými poskytovat spotřebitelský úvěr nebo na základě smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru uzavřené se spotřebitelem.

Oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele bude mít platnost jeden rok a bude se zaplacením správního poplatku prodlužovat o dalších 12 měsíců. Samostatný zprostředkovatel bude muset být pojištěn ve výši stanovené nařízením Evropské komise v přenesené pravomoci č. 1125/2014, tj. částku 460 000 EUR na každou jednotlivou pojistnou událost a částku celkem 750 000 EUR na všechny pojistné události za kalendářní rok.

Samostatný zprostředkovatel bude moci být při své činnosti zastoupen pouze prokuristou, zaměstnancem nebo vázaným zástupcem. Tyto osoby budou muset splňovat podmínky odborné způsobilosti a důvěryhodnosti.

Samostatný zprostředkovatel bude povinen zavést, udržovat a uplatňovat pravidla kontroly činnosti svých pracovníků zaměřené na řádné provozování činnosti. Stejně povinnosti bude mít samostatný zprostředkovatel v případě svých vázaných zástupců či svých pracovníků. Mezi další povinně dodržovaná pravidla ze strany samostatného zprostředkovatele patří např. pravidla střetu zájmů či pravidla při vyřizování stížností. Pravidla odměňování pracovníků, vázaných zástupců a pracovníků samostatného zprostředkovatele nesmí tyto osoby motivovat k neplnění povinností podle ZOS. Dodáváme, že protiprávní čin, kterého se dopustil samostatný zprostředkovatel vůči třetí osobě, zavazuje samostatného zprostředkovatele i v případě, kdy jedná jménem poskytovatele.

Vázaný zástupce

Vázaný zástupce představuje dle ZOS osobu, která je oprávněna zprostředkovávat spotřebitelský úvěr na základě zápisu do registru vázaných zástupců vedeném ČNB. ČNB vázaného zástupce zapíše na základě oznámení podaného zastoupenou osobou (poskytovatelem či samostatným zprostředkovatelem), a to nejpozději do 5 pracovních dnů. Vázaný zástupce bude moci

PRAHA

BBH advokátní kancelář s.r.o.
Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1
www.bbh.cz

BRATISLAVA

BBH advokátska kancelária s.r.o.
Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava
www.bbh.sk

MOSKVA

BBH Legal LLC
Trehprudnyy pereulok, 9, bld.1, Business Center "Na Trehprudnom"
123001, Moskva, www.bbh.ru

být při své činnosti dále zastoupen pouze prokuristou či svým zaměstnancem.

Vázaný zástupce, který je právnickou osobou, bude moci být při své činnosti zastoupen členem svého statutárního orgánu, prokuristou nebo svým zaměstnancem.

Zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru

Zprostředkovatelem vázaného spotřebitelského úvěru se podle ZOS rozumí ten, kdo je oprávněn zprostředkovávat vázaný spotřebitelský úvěr určený k financování jím prodávaného zboží nebo poskytované služby na základě zápisu do registru ČNB. ČNB zprostředkovatele vázaného spotřebitelského úvěru zapíše do registru na základě oznámení zastoupené osoby (poskytovatele nebo samostatného zprostředkovatele).

Oprávnění zprostředkovatele vázaného spotřebitelského úvěru bude mít platnost 12 měsíců a bude moci být opakovaně prodlouženo zaplacením správního poplatku o dalších 12 měsíců.

Zahraniční zprostředkovatel

Zahraniční zprostředkovatel bude moci na území České republiky zprostředkovávat spotřebitelský úvěr na bydlení v rozsahu, v jakém je tuto činnost oprávněn provozovat v jeho domovském členském státě EU, a to prostřednictvím pobočky nebo přeshraničně na základě zápisu do registru vedeného ČNB.

ZOS stanovuje podrobnosti výkonu činnosti zahraničního zprostředkovatele, přičemž zdůrazňuje, že zahraniční zprostředkovatel bude oprávněn tuto činnost vykonávat pouze prostřednictvím osob, které jsou oprávněny k této činnosti podle ZOS.

7. Závěr

Návrh ZOS se v současnosti v rámci legislativního procesu nachází v prvním čtení v Poslanecké sněmovně a je evidován jako sněmovní tisk č. 679, a proto lze předpokládat, že jeho konečná podoba ještě může dostat změn. Návrh předpokládá účinnost od 21. března 2016. Vzhledem k obvyklému průběhu legislativního procesu však lze účinnost očekávat spíše v polovině letošního roku.

PRAHA

BBH advokátní kancelář s.r.o.
Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1
www.bbh.cz

BRATISLAVA

BBH advokátska kancelária s.r.o.
Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava
www.bbh.sk

MOSKVA

BBH Legal LLC
Trehprudnyy pereulok, 9, bld.1, Business Center "Na Trehprudnom"
123001, Moskva, www.bbh.ru

BBH, advokátní kancelář, s.r.o. dlouhodobě poskytuje svým klientům právní poradenství v oblasti práva finančních trhů. V rámci svých služeb nabízí také základní informační servis o nejvýznamnějších aktualitách v oblasti regulace a práva finančního trhu.

Bulletin BBH je určen pouze jako obecná informace o některých důležitých novinkách a událostech v oblasti finančních trhů a související právní problematice. Jeho obsah není právním poradenstvím ani doporučením k určitému postupu v konkrétní situaci.

Pokud jsou uváděny odkazy na připravované právní předpisy či stanoviska příslušných orgánů, upozorňujeme na možnost dalších změn v těchto návrzích. Vždy prosím konzultujete oficiálně zveřejněné texty právních předpisů, stanovisek a dalších dokumentů, na které je v bulletinu odkazováno.

V případě zájmu o další informace nebo o individuální poradenství nebo konzultaci nás neváhejte kontaktovat.

Kontakty:

Tomáš Sedláček, Partner, TSedlacek@bbh.cz

Zdeněk Husták, Of counsel, ZHustak@bbh.cz

Adam Nečas, Of counsel, ANecas@bbh.cz

BBH, advokátní kancelář, s.r.o.

Klimentská 1207/10

110 00 Praha 1

Česká republika

IČ: 26143119

DIČ: CZ26143119

Městský soud v Praze oddíl C, vl. 218820

ID datové schránky: 5e2sxdg

Tel.: +420 234 091 355

Fax: +420 234 091 366

E-mail: legal@bbh.cz

Web: www.bbh.cz

PRAHA

BBH advokátní kancelář s.r.o.

Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1

www.bbh.cz

BRATISLAVA

BBH advokátska kancelária s.r.o.

Suché Mýto 1, 811 03 Bratislava

www.bbh.sk

MOSKVA

BBH Legal LLC

Trekhprudniy pereulok, 9, bld. 1, Business Center "Na Trekhprudnom"

123001, Moskva, www.bbh.ru